

Hasle Kirke er vild med vilje

■ TEKST MATHIAS ROLSCHAU RASMUSSEN · FOTO CAMILLA HOLGAARD OG HENNING LIGAARD

Henning Ligaard.

Hasle Kirke ønsker at være en grøn kirke, og et skridt på vejen er kirkens grønne områder.

Henning er ny – men rig på erfaring

Det er sidst i oktober, vejret er klassisk dansk efterår. Skyerne synes tættere på jorden end normalt, og kun meget lidt lys indikerer, at det er formiddag og ikke sen eftermiddag.

Vi går ind på Hasle Kirkes Kirkegård, her finder vi Henning Ligaard, der sammen med sin kollega Poul er i gang med at grandække gravstederne. Det er første gang, at Henning er med til at grandække her, eftersom han kun har været ansat på stedet siden april 2019. Henning og Poul var til grandækningskonkurrence d. 21. oktober ved Brabrand Kirke, og det

har været startskuddet for deres grandæknings sæson. De skal dække fire kirker og dermed ca. 1.200 gravsteder inden d. 1. december. Derfor var det meget glædeligt, at Henning havde lyst til at tage sig tid til at vise os rundt og fortælle om, hvad de gør her på stedet for at skabe en mere grøn kirke.

“Vild med vilje”

Selvom Henning er forholdsvist nyansat hos Hasle Kirke, så er han rig på erfaring. Han har været skovarbejder, var derefter underviser i 25 år på JU indenfor skov og natur og har megen erfaring indenfor botanik. Man mærker tydeligt, at man bliver vist rundt og får fortalt af en yderst kompetent og vidende mand.

Henning fortæller om det lille græsareal, der ligger ud til vejen – lige overfor Lidl, Fakta, andre butikker og en restaurant. De kalder græsarealet for “Engen”, hvilket dels er med et smil på læben grundet kirkens placering og de nævnte naboer, men også med stolthed i stemmen.

Stoltheden ligger i, at man dette forår og sommeren over er lykkedes med at skabe et grønt område lige ud til den befærdede vej, som er rig på mange forskellige planter, og dermed også på biodiversitet. Hasle Kirke har taget et aktivt valg og et ansvar i forhold til biodiversiteten:

“Det er vigtigt, at vi tænker biodiversitet ind på vores grønne områder for at sikre et miljø til bier og sommerfugle i byerne, og så gør det bestemt ikke noget, at det er en fryd for øjet at se på. Opgaven for os ligger i at formidle og oplyse om, hvorfor “Engen” er fyldt med valmuer, katost og 48 andre forskellige planter. At området er vildt med vilje og ikke bare noget, som vi har ladet stå til uden omtanke. Omtanke er faktisk et nøgleord her, for vi har

konkrete intentioner forbundet med det – nemlig biodiversitet og grønne fristeder midt i byen. Der er asfalt hele vejen rundt, men vi ligger jo som en oase midt inde i en asfalterken, så det gælder om at formidle omtanken videre,” fortæller Henning Ligaard.

Naturgudstjeneste

Et af initiativerne med henblik på formidling var, da de tidligere på året afholdt en naturgudstjeneste, hvor planterne havde fyldt meget i ordene, sådan at kirkegængere og andre interesserede kunne få et indblik i, hvad der rører sig og vokser på kirkens arealer – og ikke mindst: hvorfor.

Det mest miljøvenlige gartnerredskab

Henning tager os med hen til redskabsrummet. Vi har hørt et rygte om, at Henning er specialist med et meget særligt og historisk redskab. Et redskab, som han også har undervist i, hvordan man bruger og plejer i sin tid på JU – nemlig en le.

Henning viser os de forskellige klinger, som han kan sætte på leen alt efter, hvilket arbejde han skal i gang med, eller hvilke overvejelser han har gjort sig i forhold til de områder af kirken, som han skal i gang med.

“Hvis vi skal sikre biodiversiteten på området, så nytter det ikke noget, at vi kommer med store maskiner, der klipper alt meget langt ned og ikke mindst alt for sirligt. Det skaber ingen biodiversitet eller fristeder for de rigtige planter til at vokse og skabe nytteværdis. Så står vi tilbage uden en ærlig plante, som bierne kan tage noget nektar fra, og desuden har sommerfuglene også brug for noget næring. En ting er at have planter med nektar – en anden ting er også at lade dem visne og blive liggende noget tid, sådan at sommerfuglene kan lægge deres æg, og laver-

ne sidenhen kan komme ud af deres pupper. Vi skal formidle, at det har en hensigt. Det ser måske ikke altid så pænt ud med bunker eller visne planter rundt om, men det tjener et større formål.”

Alt dette fortæller Henning, imens han meget omhyggeligt og rytmisk sliber leen, førend vi bevæger os ud på den førromtalte ”eng”. På vejen ud kommer Henning med en lille opfordring på ny:

”Hold nu op med at bruge alle de buskryddere med snore – udstyr den hellere med en trekantsklinge – men med en skarp le kan man udføre meget fornuftigt og mere sirligt arbejde, selvom det er hårdt og måske tager lidt længere tid – omvendt så larmer leen ikke, og jeg vil kunne arbejde under diverse gudstjenester – det kan jeg ikke med maskiner af forskellige slags til det samme formål.”

Vi står nu på ”Engen”, og man fornemmer tydeligt, at der har været et rigt miljø tidligere på året.

”Græs har det med at møve sig ind her og i de små bede, så kan jeg bare gå en runde med leen, og så er det intet problem at komme til – også selvom græsset er kort, så kan leen sagtens tage det. Det handler om den rigtige teknik.”

Jeg får selv lov til at slå noget græs ned med den ny-slebne le, og Henning har ganske ret, når man først har fanget teknikken, så står man med et aldeles nyttigt redskab i hånden, hvor man kan komme

Det er vigtigt, at vi tænker biodiversitet ind på vores grønne områder for at sikre et miljø til bier og sommerfugle i byerne.

omkring de mange forskellige planter uden at beskadige dem, hvilket må siges at være yderst relevant i forhold til den grønne dagsorden hos Hasle Kirke.

Vi får fjernet græsset rundt om valmuer i en håndvending, og det samme gælder græsset rundt om en meget stor kærtidsel.

”Kærtidslen er noget af det smukkeste. Den bliver her til foråret formentlig halvanden meter høj og får nogle vanvittigt flotte lilla blomster. Den er lidt speciel i forhold til andre tidsler. Denne er knapt så aggressiv, men med tiden danner den en masse frø som flyver med vinden. Det er så vigtigt for os, at de frø ikke flyver op på gravstederne og sætter sig, for det er ikke helt meningen. Derfor klipper jeg nogle af blomsterhovederne af, så de ikke spreder sig u hensigtsmæssigt. En anden fordel ved at arbejde med le, er, at man har tid til at orientere sig i de områder, man arbejder i – er der planter, som ikke skal ryddes, men som gemmer sig i græsset, så har man tiden til at opdage dem og sørge for, at de står tilbage, efter man har været der. Og så kan det ikke nævnes nok gange, at leen er fuldstændig CO2 neutral,” fortæller Henning med et stort smil på læben

Det er vigtigt at udsulte jorden inde i byen

Henning fortæller, at en del af deres grønne indstilling hos Hasle Kirke er, at de er meget optaget af at udsulte jorden.

”Herovre har vi et lille stykke jord, som ikke er blevet slået endnu. Men det gør vi snart, og det afslåede græs skal køres væk,

så vi kan udsulte jorden. På den måde bliver den næringsfattig, og desto mere næringsfattig jorden er, desto flere planter vil der være. På det her lille sted, ville jeg kunne finde 50 planter, hvis det skulle være. Men hvis vi f.eks. var på Mols Bjerger kunne jeg finde 50 planter på et meget, meget, meget mindre areal, hvis det skulle være – fordi jorden er så næringsfattig.”

De har gang i rigtig mange spændende ting på det grønne område hos Hasle Kirke.

Henning fortalte undervejs også om formidlingen og etableringen af insekthoteller i forbindelse med naturgudstjenesten, som havde givet meget opmærksomhed blandt det yngre publikum.

Henning Ligaard sendte afslutningsvis en tak til kirkegårdsleder, Anton Dalgaard, fordi han har ladet Henning eksperimentere.

Vi vil fra Magasinet Grønts side besøge Hasle Kirke igen til foråret for ved selvsyn af se nogle af alle de mange planter og få nogle dybdegående snakke om ”Vild med vilje”-projektet, som mange af jeres læsere måske allerede kan nikke genkendende til og ikke mindst eksperimenterne.

Den udsendte igang med leen.

